Nazwisko LESISZ

Imiona TADEUSZ **Pseudonim** .....

Z domu .....

Data urodzenia 10-02-1918 r. **Miejscowość, kraj** Kozienice, Polska

Data śmierci 23-09-2009 r. **Miejscowość, kraj** Manchester, Anglia

Lat życia .....

Adres cmentarza Spopielony w Manchester Crematorium na Cmentarzu Południowym.

Źródła: Dz. Polski, Londyn, 30-9-2009, 1/2-10-2009;
Nowy Czas, Londyn, 10-10-2009 r.

.....

Archiwum Osobowe Emigracji im. B. Jeżewskiego Biblioteka Polska POSK w Londynie.

Zawód ..... **Tytuły naukowe** .....

Rodzaj wojska ..marynarka wojenna.. **Stopień wojskowy** ..komandor.....

Odznaczenia ....

Polonia Resti ...up...
Wrześniowej, ...ar...
with France ...o,
Medaille d
Order św. ...fice,
Sreb. Medi ...s.

Zawód .....

Rodzaj wojska .....

Odznaczenia .....

Polonia Restituta IV i V kl., 2T. Krzyż Zasługi, 3x Medal Morski, Krzyż Kamp. Wrześniowej, Krzyż Czynu Bojowego na Zachodzie, 1939-1945 Atlantic Star with France and Germany Bar. Defence Medal. Norge Medal 1940, Medaille du Jubile Normandi. Medal Pro Memoria i i., Order św. Grzegorza Wielkiego, Medal Pro Ecclesia et Pontifice, Sreb. Medal the Royal Institute of British Architects.

REJESTR DOTYCZY:

LESISZ Tadeusz

s/c ..... i .....

z d. .....

±1o lutego 1918 w Kozienicach

kraj: POLSKA

-+ ..... w .....

kraj: .....

pochowany: .....

nr grobu: .....

Nr rejestracyjny

...../.....

Nota zamieszczona:
w tomie .....
czesci .....

Indeks

ARCHITEKT

Copyright: 1970
B.O. Jeżewski

Źródła i bibliografia c.d.

znak rozpoznawczy

Uwagi:

BNA 22723 z 2o.5.52

Who s Who Among Poles
Subskr. 29.9.61
Ł2.2.o.

Nota:

Wyrazy głębokiego współczucia
i najszczersze kondolencje
z powodu śmierci

D.P. 25.9.09

Ś. † P.

Kmdr. Inż. Arch.
TADEUSZA LESISZA

Wielkiego Patrioty, Dzielnego Żołnierza, Architekta,
Zasłużonego Działacza Społecznego,
Prezesa Zjednoczenia Polskiego w Manchesterze,
Członka Royal Institute of British Architects,
na ręce małżonki i rodziny zmarłego
składa

KONSUL GENERALNY RP W MANCHESTERZE
WRAZ Z PRACOWNIKAMI

Przypisy:

Źródła i bibliografia:

znak rozpoznawczy

D.P. 17.9.10

23 września 2010 r. o godz. 12.30
w rocznicę zgonu

Ś.P.

KOMANDORA
TADEUSZA LESISZA

Kawalera Orderu Św. Grzegorza
i Pro Ecclesia et Pontifice

zostanie odprawiona msza święta
w Saint Gregory's Chapel w Westminster
Cathedral.

Lieutenant-Commander Tadeusz Lesisz: naval officer and architect

Lesisz: he took part in the shelling of German shore batteries on D-Day

Escaping in a destroyer that sailed to Britain the day before the Germans invaded Poland in 1939, Tadeusz Lesisz served as a gunnery officer from the very first day of the Second World War until its end. Serving in Polish warships under the command of the Royal Navy, he participated in the Battle of the Atlantic, the Arctic convoys, Operation Torch in November 1942 and the Normandy landings in June 1944.

Remaining in Britain after the war, he established himself as a partner in a Lancashire architectural practice. As chairman of the Manchester branch of the Federation of Poles in Great Britain, he dedicated much of his spare time to serving the Polish community that had settled in northwest England after the war.

Tadeusz Lesisz was born in Kozienice, 100km south of Warsaw, in 1918. He joined the cadet corps at 13, graduating five years later. Unlike his three brothers, who chose the army, he continued his studies in the naval officers' school in Torun, then Gdynia. His choice of the navy proved fortuitous: none of his brothers was to survive the war, one murdered by the Gestapo in Dachau, two by the Russians in Katyn.

Lesisz was serving as a second lieutenant in the destroyer Burza (Storm) when, on the day before German forces invaded Poland on September 1, 1939, she sailed secretly to Britain with other ships of the Polish fleet, to continue the fight. After Royal Navy courses in anti-submarine warfare and gunnery in July 1940 he was appointed second-in-command of S3, one of several motor gun boats assigned to Polish crews.

Based at Fowey in Cornwall, the Polish-crewed boats were charged with protecting shipping in the Channel and reconnoitring the approaches to the French ports. Duels with the more powerful German E-boats were frequent — though S3's career came to an end when she hit a German mine outside Fowey harbour.

In January 1941 he joined the Cowes-built Polish destroyer Blyskawica, (Lightning) — affectionately known as "Bottle of whisky" by British sailors. In her, Lesisz saw action in the Atlantic, protecting Allied convoys on the Northwestern approaches.

Blyskawica was in harbour at Cowes when on the night of May 4-5, 1942, the town was raided by 160 bombers. Blyskawica threw up a dense barrage and smokescreen. Sailors not needed on the ship's guns fought fires in Cowes and brought first aid to the wounded. In gratitude, Blyskawica was given the freedom of the town, whose main square was later named after the destroyer's captain, Wojciech Francki.

In October 1942 Blyskawica was escorting the liner Queen Mary as she carried American troops to Britain, and witnessed the tragedy that befell another escort, the anti-aircraft cruiser Curacoa, sunk when inadvertently rammed by the liner. Blyskawica next took part in Operation Torch, the Allied landings in North Africa, escorting landing craft and troopships.

In July 1943 Lesisz was appointed to the cruiser Dragon (a 1917 vintage RN cruiser transferred to the Polish Navy) as second gunnery officer. After escort duty on a Murmansk convoy, she was assigned to the naval forces for Operation Neptune, the naval assault phase of Operation Overlord. On D-Day Dragon shelled German positions behind Sword Beach, destroying an artillery battery at Colleville-sur-Orne with the third salvo of her six-inch guns. In the evening of D-Day she moved to Juno Beach to support the advancing Allied troops and the following day she shelled German positions in and around Caen. After numerous artillery duels in the subsequent days, the cruiser was badly damaged by a torpedo from a German Neger human torpedo that had broken through the Allied cordon.

Therafter Dragon was used as a blockship and Lesisz returned to Blyskawica as first gunnery officer. In September 1944 she was sent to patrol the coast of southwest France, liaising with Resistance units on shore. She continued until the last weeks of the war to patrol the Bay of Biscay and the approaches to the Gironde, which was still heavily mined and where German shore batteries were still active.

After Germany's capitulation Blyskawica was assigned to Operation Deadlight, the scuttling of about 120 of the U-boats that had been surrendered in 1945. In late 1945 and early 1946 the U-boats were towed out into the Atlantic and sunk in deep water.

Blyskawica later escorted a flotilla of smaller German vessels from Norway and Denmark to Kiel in German waters. When she returned to Rosyth in February 1946 Lesisz was demobilised.

Blyskawica sailed back to Poland in July 1947, remaining in service with the Polish People's Navy until 1975. Today she is a floating museum in Gdynia.

Like many of his shipmates Lesisz was torn between returning home and fear of going back to a country that had exchanged a German occupant for a Soviet one. With about 160,000 other Poles who found themselves in Britain after the war, he chose to stay.

In March 1947 he rejoined the Royal Navy as Fleet Maintenance Officer with the rank of lieutenant-commander, supervising the mothballing of landing ships and landing craft. Inspired by Penguin paperbacks on architecture that he read off duty, he decided to become an architect. He was offered a scholarship at the Oxford School of Architecture by the Committee for the Education of Poles in Great Britain, and after qualifying in 1954 he joined Greenhalgh & Williams in Bolton, becoming a partner in 1963. He designed schools, churches and local authority housing across the North West and Midlands, and also an epilepsy centre in Much Hadham, Herts.

In Manchester Lesisz oversaw the reworking of the church, on Lloyd Street North, which the Polish community bought from Welsh Baptists in 1958, designing the interior and most of the stained glass windows. Inside the church are urns containing soil from the Polish and European battlefields in which parishioners fought during the Second World War.

As the leader of the Polish community in Manchester, he supervised many activities and commemorations that held the community together, passing on traditions to a new generation born on British soil.

Lesisz was awarded the Order of Polonia Restituta (IVth and Vth class), the Valour Cross, the Gold Cross of Merit and numerous British campaign medals.

He is survived by his wife, Wanda, who took part in the 1944 Warsaw Uprising as a medical orderly and whom he married in 1956, and by two daughters.

Lieutenant-Commander Tadeusz Lesisz, naval officer and architect, was born on February 10, 1918. He died on September 23, 2009, aged 91

http://www.timesonline.co.uk/tol/comment/obituaries/article6855834.ece

Tadeusz Lesisz: Pole who sailed with the Royal Navy and saw action on D-Day and in the Battle of the Atlantic

Monday, 12 October 2009

Lesisz: his naval upbringing instilled a strong sense of discipline and lifelong orderliness

Tadeusz Lesisz was one of the the world's last surviving veterans to have served as an officer from the first day of the Second World War until its end. As gunnery officer he sailed on Polish vessels under the command of the Royal Navy, participating in the Battle of the Atlantic, the Arctic Convoys, Operation Torch and at D-Day. He was in command of the anti-aircraft guns on a Polish destroyer berthed in Cowes on the night of 4 May 1942; the ship's formidable barrage prevented more widespread destruction of the Isle of Wight port during a German air raid.

Remaining in Britain after the war, he studied architecture, establishing himself as a partner in a Bolton architectural practice, Greenhalgh & Williams, where he worked for nearly 35 years. As chairman of the Manchester branch of the Federation of Poles in Great Britain he dedicated much of his time to serving the Polish community which had settled in the north-west of England after the Second World War.

Born in Kozienice, 60 miles south of Warsaw, on 10 February 1918, 10 months before the re-establishment of a Polish Republic, Tadeusz Lesisz was the youngest of nine surviving children born to Franciszek, a local merchant, and Wiktoria. Following his three brothers, he was enrolled in cadet school, where he would receive an education with the armed forces of the nascent Polish state. He joined the cadet corps at 13, graduating five years later. Like his brothers, Edward, Feliks and Edmund, who were to join the army, he

also chose to stay in the military, though choosing to continue his studies in the Naval Officers' School in Torun, then Gydnia. He learned to sail on tall ships and had the chance to visit distant and exotic shores.

His naval upbringing instilled a strong sense of self-discipline and life-long orderliness and, to his last days, he dressed formally with jacket and tie or cravat. He graduated weeks before the outbreak of the Second World War. His choice of the navy proved fortuitous: none of his brothers were to survive the War. Edmund was murdered by the Gestapo in Dachau, Edward and Feliks by the Soviets in Katyn.

The outbreak of war found Lesisz serving as a newly commissioned second lieutenant on the ORP Burza ("Storm"). The day before German forces invaded Poland on 1 September 1939, the Polish fleet sailed secretly to Britain from where, as part of the Royal Navy, it was to continue the fight against the Third Reich. After Royal Navy courses in anti-submarine warfare and naval gunnery he found himself, in July 1940, second-in-command of S3, one of several motor gun boats assigned to Polish crews. Based at Fowey in Cornwall, the Polish-crewed boats were charged with protecting Channel shipping and reconnoitring the approaches to the French ports. Duels with German E-boats were frequent, although S3's career came to an end when she hit a German mine on the approaches to Fowey harbour.

In January 1941 he joined the Polish destroyer ORP Blyskawica ("Lightning") – when launched, the world's fastest warship. Built in Cowes in 1935, she was capable of nearly 40 knots. Lesisz saw action in the icy North Atlantic, protecting Allied convoys.

In spring 1942, Blyskawica was being repaired and having her main guns upgraded, in dry dock in Cowes, when the port suffered a series of air raids, the most intense, involving 160 bombers, on the night of 4 May. Blyskawica was the only vessel in port, but with her anti-aircraft guns glowing red she managed to throw up such a dense barrage and smokescreen that the town and dock were spared heavier destruction, although over 70 died in the bombing. Sailors not needed on the ship's guns fought fires in Cowes and brought first aid to the wounded. In gratitude, Blyskawica was given freedom of the town; the main square of Cowes was later named for the vessel's captain, Wojciech Francki.

In October 1942, Blyskawica was escorting the liner Queen Mary as she carried American troops to Britain, and witnessed the tragedy that befell another escort, HMS Curacao, cut in half when she sailed in front of the Queen Mary; 90 of the 420 on board survived. A month later, Blyskawica, which had been assigned to Force "H", took part in Operation Torch, the Allied landings in North Africa, escorting landing craft and troopships. The ship was bombed by German aircraft in the Algerian harbour of Bougie; a near-miss killed three and injured a fifth of Blyskawica's crew.

In July 1943, Lesisz was re-assigned to ORP Dragon (a First World War-vintage cruiser given to the Poles by the Royal Navy) as second artillery officer. After artillery training at Scapa Flow, the Dragon was attached to an Arctic convoy to Murmansk. In March 1944, the Dragon was assigned to the naval forces that would take part in the invasion of Europe.

On D-Day, ORP Dragon was responsible for shelling German positions behind Sword Beach. Her third salvo destroyed a German battery at Colleville-sur-Orne and at Trouville, a near-miss by a German 105mm shore battery gun wounding three sailors. In the evening of D-Day, Dragon moved to Juno Beach to support the advancing Allied troops and the following day shelled German positions in and around Caen. On 8 June she opened fire against the 21st Panzer Division near Varaville and the next day she took part in an artillery duel with a shore battery at Houlgate, after which she returned to Portsmouth for refuelling and supplies.

Between 12 June and 17 June she again shelled German positions around Caen. On 8 July, as the Dragon was preparing to support the Allied assault on Falaise, the cruiser was sunk by a torpedo from a German Neger miniature submarine that had broken through the Allied cordon.

Lesisz returned to the Blyskawica as first artillery officer. In September 1944, the ship was sent to patrol the coast of south-west France, liaising with Resistance units. She continued until the last weeks of the war to patrol the Bay of Biscay and the approaches to the Gironde estuary, which was still heavily mined and where German shore batteries were still active.

After Germany's capitulation, Blyskawica was assigned to Operation Deadlight. Along with the destroyer HMS Onslow she was charged with accepting the surrender of U-Boat forces to the north-west of Scotland. The 110 German submarines were towed out into the Atlantic and scuttled using explosive charges or with artillery fire. The Blyskawica later escorted a flotilla of smaller Kriegsmarine vessels from Norway and Denmark to Kiel in German waters. The ship returned to Rosyth on 18 February 1946, where Lesisz was demobilised. The Blyskawica sailed back to Poland in July 1947, where she remained in service with the Polish People's Navy until 1975. Today she is a floating museum in Gdynia.

Like his shipmates, Lesisz was torn between the desire to return home and the fear of going back to a country that had exchanged a German occupant for a Soviet one. Stalinist repression of ex-servicemen returning from the West was already underway; there were many arrests, especially of officers, usually on trumped-up espionage charges. Together with around 160,000 other Poles in Britain after the war, he chose to stay.

In March 1947, Lesisz rejoined the Royal Navy as fleet maintenance officer with the rank of Lieutenant-Commander, supervising the mothballing of Landing Ships (Tank) and Landing Craft (Tank) at Rosneath in Scotland. Inspired by Penguin paperbacks on architecture that he read off duty, he decided to become an architect. He was offered a scholarship at the Oxford School of Architecture by the Committee for the Education of Poles in Great Britain. Before the first term began in October 1948, he served briefly with the Merchant Navy as second mate on an elderly steamer, SS Arion, carrying sugar cane from Cuba to refineries in the Thames Estuary.

In 1954 he started work for a Bolton practice, Greenhalgh & Williams, becoming a partner in 1963 and remaining with the firm until retiring in 1988. He specialised in schools, churches and local authority housing. He designed primary and secondary schools across the north-west and the Midlands, an epilepsy centre in Much Hadham, Herts, churches in Failsworth and Levenshulme and the Salesian Chapel in Bolton. He continued to be actively engaged in the Polish community in north-west England. He visited Poland regularly from the mid-1960s right up until his death.

Lesisz oversaw the re-working of a church which the Polish community bought from Welsh Baptists in 1958. The church, on Lloyd Street North, is his greatest legacy to Polish life in Manchester. He designed the interior as well as most of the stained glass windows. Inside are urns containing soil from the Polish and European battlefields of the Second World War.

For many years he was the leader of the Polish community in Manchester, at that time Britain's second-largest. He chaired the Manchester branch of the Federation of Poles in Great Britain (FPGB) from 1982, supervising many activities and commemorations that held the community together, passing on traditions to a new generation born on British soil.

To mark the 50th anniversary of the Katyn massacres he initiated and designed a monument unveiled in Manchester's Southern Cemetery in 1990. The ceremony was one of the first occasions the Government publicly acknowledged that Katyn was a Soviet, rather than Nazi, war atrocity.

Lesisz was awarded the (Polish) Order of Polonia Restituta (IVth and Vth class), Valour Cross, Gold Cross of Merit and numerous British campaign medals. He leaves a widow, Wanda, who took part in the 1944 Warsaw Uprising as a medical orderly and was subsequently interned in the Oberlangen POW camp, and two daughters, Krystyna and Barbara, the second of whom moved to Poland in the 1990s, along with her husband and two children, fulfilling a family dream of returning from political exile.

Michael Dembinski

Tadeusz Lesisz, naval officer, architect, leader of Manchester's Polish community: born Kozienice, Poland 10 February 1918; married 1956 Wanda Gutowska (two daughters); died Manchester 23 September 2009.

http://www.independent.co.uk/news/obituaries/tadeusz-lesisz-pole-who-sailed-with-the-royal-navy-and-saw-action-on-dday-and-in-the-battle-of-the-atlantic-1801365.html

Lt Commander Tadeusz Lesisz

By County Press Reporter - Friday, October 16, 2009

Go

Lt Commander Tadeusz Lesisz

ONE of the survivors of the Polish warship which defended Cowes from a Nazi air raid during the Second World War has died, aged 91.

Lieutenant Commander Tadeusz Lesisz, was one of the world's last surviving Second World War veterans to have served as an officer from the first day of the conflict to the last.

As a gunnery officer, he sailed on Polish vessels under the command of the Royal Navy, participating in the Battle of the Atlantic, the Arctic Convoys, Oper-ation Torch and at D-Day.

He joined the Blyskawica (Lightning) which, when she was launched, was the world's fastest warship. She was built in Cowes in 1935.

In the spring of 1942, she was having her main guns upgraded in dry dock in Cowes when an air raid took place involving around 160 planes.

He was in command of the anti-aircraft guns on the warship. Sailors not needed to man the guns fought fires in Cowes and brought first aid to the wounded.

Remaining in Britain after the war, he studied architecture, eventually establishing himself as a partner in a Bolton architectural practice.

He also received many awards and medals from Poland and Britain.

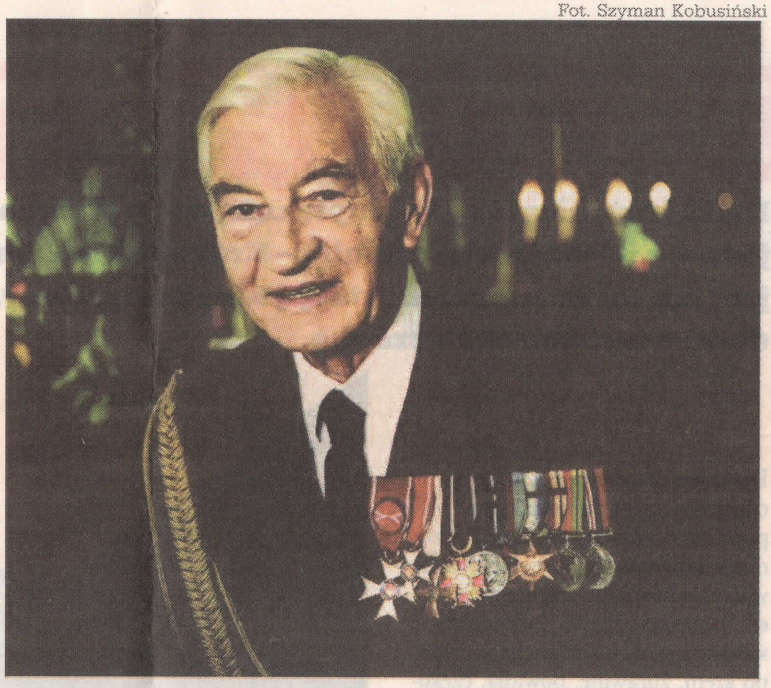
- **Family announcements are at http://www.iwcp.co.uk/search/familyannouncements.aspx**

http://www.iwcp.co.uk/news/obituaries/lt-commander-tadeusz-lesisz-29106.aspx

Tadeusz Lesisz

1918–2009

Fot. Szyman Kobusiński

Tadeusz Lesisz był jednym z ostatnich pozostałych przy życiu oficerów służących podczas II wojny światowej od dnia jej wybuchu aż do zwycięstwa.

Jako oficer broni uczestniczył w kilku najbardziej znaczących operacjach marynarki wojennej II wojny światowej, w tym w bitwie o Atlantyk, konwojach arktycznych, operacji „Pochodnia", a także w D-Day. Dowodził obroną przeciwlotniczą na pokładzie polskiego niszczyciela ORP Błyskawica po jego wyremontowaniu w Cowes: ogień zaporowy prowadzony ze statku zapobiegł o wiele groźniejszym zniszczeniom, jakie mogły powstać w rezultacie niemieckiego nalotu w nocy z 4 na 5 maja 1942 roku.

Po wojnie Tadeusz Lesisz pozostał w marynarce aż do roku 1948, kiedy to rozpoczął studia w Oxford School of Architecture (Oksfordzkiej Szkole Architektury). Po jej ukończeniu przystąpił jako partner do spółki architektów Greenhalgh and Williams w Bolton, gdzie przepracował blisko 35 lat. Specjalizował się w projektowaniu szkół, kościołów i budownictwie mieszkaniowym.

Jako przewodniczący manchesterskiego oddziału Zjednoczenia Polskiego w Wielkie Brytanii poświęcił wiele swojego wolnego czasu problemom polskiej społeczności osiadłej po II wojnie światowej na północnym zachodzie Anglii. Tadeusz Lesisz nadzorował przebudowę kościoła, który polska społeczność odkupiła w 1958 roku od walijskich baptystów. Wnętrze kościoła jest jego największym darem dla społeczności polskiej w Manchesterze.

Tadeusz Lesisz urodził się 10 lutego 1918 roku w Kozienicach, Polska. Podobnie jak jego trzej starsi bracia (zginęli w czasie II wojny światowej), został zapisany do szkoły kadetów. Miał 13 lat, dyplom otrzymał pięć lat później. Naukę kontynuował w Szkole Podchorążych Marynarki Wojennej w Bydgoszczy, którą ukończył jako podporucznik polskiej marynarki na kilka tygodni przed wybuchem wojny.

Przed atakiem wojsk niemieckich flota polska na mocy tajnych rozkazów została skierowana na wody Wielkiej Brytanii, skąd – jako część Królewskiej Marynarki – miała kontynuować walkę przeciwko Trzeciej Rzeszy. Wybuch wojny zastał Tadeusza Lesisza na pokładzie ORP Burza, gdzie służył jako podporucznik. Po odbyciu szkoleń w Marynarce Królewskiej w zakresie obrony przed łodziami podwodnymi, a także artylerii pokładowej, w lipcu 1940 roku znalazł się jako zastępca dowódcy na S3, jednym z kilku ścigaczy przekazanych polskim załogom, które następnie patrolowały Kanał. Bazująca w Fowey w Kornwalii polska flotylla ścigaczy miała zapewnić bezpieczeństwo brytyjskiej żeglugi po Kanale i utrzymywać dostęp do portów francuskich. Działania te prowadziły do potyczek z niemieckimi torpedowcami. Ten rozdział jego kariery w marynarce zakończył się, kiedy S3 uszkodziła mina zrzucona przez Luftwaffe niedaleko portu w Fowey.

W styczniu 1941 roku Tadeusz Lesisz dołączył do załogi niszczyciela ORP Błyskawica, zbudowanego w Cowes w 1935 roku. W tym czasie najszybszy statek na świecie, osiągający prędkość prawie 40 węzłów. Na pokładzie Błyskawicy brał udział w bitwie o Atlantyk, chroniąc konwoje na odcinku pomiędzy Islandią i Anglią.

W Cowes wiosną 1942 roku, podczas remontu, Błyskawica odegrała swą życiową rolę. Dysponowała tylko jednym silnikiem, kiedy Luftwaffe dokonała całej serii nalotów na doki w Cowes. Najintensywniejszy miał miejsce w nocy z 4 na 5 maja. Brało w nim udział 160 bombowców. Ponad 70 osób zginęło w bombardowaniu, ale ogień zaporowy prowadzony przez Błyskawicę i utworzona zasłona dymna spowodowały, że Cowes i jego stocznia zostały tym razem oszczędzone.

Po kapitulacji Niemiec Tadeusz Lesisz pozostał na Błyskawicy, która została skierowana do operacji Deadlight, podczas której wraz z HMS Onslow przyjęła kapitulację grupy U-Bootów na północnym zachodzie Szkocji i nadzorowała zniszczenie 110 niemieckich łodzi podwodnych. Okręt wrócił do Rosyth 18 lutego 1946 roku, gdzie Tadeusz Lesisz został zdemobilizowany z polskich sił zbrojnych.

Wraz z około 160 tys. innych Polaków, Tadeusz Lesisz pozostał w Zjednoczonym Królestwie. Błyskawica zaś popłynęła do Polski, gdzie służyła w Marynarce PRL do 1976 roku. Do dnia dzisiejszego funkcjonuje jako okręt-muzeum, zakotwiczony w Gdyni.

Osierocił żonę Wandę, z domu Gutowską, która uczestniczyła w Powstaniu Warszawskim jako sanitariuszka, więźniarkę nazistowskiego obozu jenieckiego w Oberlangen, i dwie córki. (aw)

Zjednoczenie Polskie w Manchester z głębokim żalem zawiadamia,
że w dniu 23 września 2009 r. zmarł

9.P. 1.10.09

Ś. † P.

komandor inż.

TADEUSZ LESISZ

A.R.I.B.A.

urodzony 10 lutego 1918 r. w Kozienicach (woj. radomskie)

Nasz drogi wieloletni przewodniczący Zjednoczenia,
odznaczony m.in. odznaczeniami papieskimi: Orderem św. Grzegorza Wielkiego
i Pro Ecclesia et Pontifice oraz Orderem Odrodzenia Polski,
Krzyżem Walecznych, Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Morskim.

Architekt i twórca rozbudowy pierwszego po wojnie polskiego kościoła
i ośrodka parafialnego w Anglii, odkupionego w 1958 r. od zboru walijskiego.
Odpowiedzialny również m. in. za projekty wielu kościołów, szkół,
osiedli mieszkaniowych i budowli fabrycznych.

Msza św. pogrzebowa zostanie odprawiona w kościele
Miłosierdzia Bożego w Manchester, 196 Lloyd Street North, M14 4QB,
w piątek 2 października o godz. 12.00,
po czym nastąpi spopielenie w Manchester Crematorium
na Cmentarzu Południowym o godz. 14:00.

Rodzinie i krewnym
w imieniu wszystkich organizacji,
oraz członków zrzeszonych w Zjednoczeniu
składamy serdeczne kondolencje i wyrazy głębokiego współczucia.

D. P. 1.10.09

Ś. † P.

komandor inż. architekt

TADEUSZ LESISZ

zmarł 23 września 2009

Dobroczyńca Wspólnoty Kościoła Polskiego w Manchester.
Projektant wystroju wnętrza kościoła i ośrodka polskiego.
Wieloletni prezes Zjednoczenia Polskiego w Manchester.
Odznaczony za zasługi w kościele orderami papieskimi.
Patriota i wierny parafianin.

Msza św. w intencji zmarłego będzie sprawowana
w Kościele Polskim na Moss Lane East,
w piątek 2 października 2009 r. o godz. 12.00.
Ostatnie pożegnanie w krematorium na Southern Cemetery,
Manchester o godz. 14.00.

D. P. 1.10.09

Ś. † P.

komandor inż. architekt

TADEUSZ LESISZ

zmarł 23 września 2009

Dobroczyńca Wspólnoty Kościoła Polskiego w Manchester.
Projektant wystroju wnętrza kościoła i ośrodka polskiego.
Wieloletni prezes Zjednoczenia Polskiego w Manchester.
Odznaczony za zasługi w kościele orderami papieskimi.
Patriota i wierny parafianin.

Msza św. w intencji zmarłego będzie sprawowana
w Kościele Polskim na Moss Lane East,
w piątek 2 października 2009 r. o godz. 12.00.
Ostatnie pożegnanie w krematorium na Southern Cemetery,
Manchester o godz. 14.00.

O Miłosierny Boże przyjmij Twojego sługę Tadeusza
na Niebiańską Wieczną Wachtę

POLSKA WSPÓLNOTA
PARAFII BOŻEGO MIŁOSIERDZIA W MANCHESTER
KSIĘŻA
RADA ADMINISTRACYJNO-EKONOMICZNA

D.P. 30.9.09

Ś. † P.

TADEUSZ LESISZ

komandor, inż. architekt

Urodzony 10 lutego 1918 r. w Kozienicach,
zmarł 23 września 2009 r. w Manchester.

Prezes Zjednoczenia Polskiego w Manchester.
Prezes Komitetu Pomocy Polsce w Manchester.
Wiceprzewodniczący Rady Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii od 1983 r.
Delegat Rządu II R.P. w latach 1981-1990.
Członek Royal Institute of British Architects od 1953 r.

Odznaczony Orderem Odrodzenia Polski IV i V klasy,
Złotym Krzyżem Zasługi, trzykrotnie Medalem Morskim,
Krzyżem Kampanii Wrześniowej, Krzyżem Czynu Bojowego na Zachodzie,
i medalami brytyjskim: 1939-45 Atlantic Star with France & Germany Bar, Defence Medal, Norge Medal 1940, Medaille du Jubile Normandi, Medalem Pro Memoria i innymi.
Odznaczony papieskim Orderem św. Grzegorza Wielkiego i Pro Ecclesia et Pontifice,
a także Srebrnym Medalem The Royal Institute of British Architects.

Msza św. pogrzebowa zostanie odprawiona w kościele Miłosierdzia Bożego w Manchester
w piątek 2 października 2009 r. o godz. 12.00,
po czym nastąpi spopielenie w Manchester Crematorium.

Najdroższego Męża i Ojca żegnają z głębokim smutkiem i żalem
ŻONA, CÓRKI KRYSIA I BIBA Z MĘŻAMI I DZIEĆMI,
RODZINA I KREWNI W POLSCE I ZA GRANICĄ.

Zamiast kwiatów rodzina prosi o składanie datków na kościół Miłosierdzia Bożego w Manchester, Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni, Macmillan Cancer Trust

W dniu 23 września 2009 r. odszedł od nas

D.P. 2.10.09

Ś. † P.

kmdr inż. arch.

TADEUSZ LESISZ

Oficer Marynarki Wojennej RP,
służył m.in. na legendarnym okręcie
ORP „Błyskawica" i polskim ścigaczu S3,
walczył na Oceanie Atlantyckim,
Morzu Północnym,
Arktycznym i Śródziemnym.

Bohater odznaczony Krzyżem Walecznych
oraz trzykrotnie Krzyżem Morskim,
medalami brytyjskimi, m.in.
za udział w Bitwie o Atlantyk,
w Kampanii Norweskiej i innych.

Architekt, członek Royal Institute
of British Architects.

Wybitny działacz społeczny Polonii,
odznaczony Orderem Odrodzenia Polski,
prezes Zjednoczenia Polskiego
w Manchesterze.
Delegat Rządu RP na Uchodźstwie
w latach 1981-1989.

Wyrazy głębokiego współczucia
i najszczersze kondolencje
na ręce małżonki i rodziny zmarłego
składa

Ambasador Rzeczypospolitej Polskiej
w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii
i Irlandii Północnej
Barbara Tuge-Erecińska

stosunkach z udziałem zamieszkałych

Komandor Tadeusz Lesisz z rodziną

DZ. POLSKI
18.2.08
MANCHESTER

COMANDOR TADEUSZ LESISZ
AND HIS FAMILY

2310

SUBSCRIPTION FORM

To: The Publishers, Who's Who Among Poles
95, Black Lion Lane, London. W.6, England

Please send me immediately on publication..... 1 .....
copy/ies [subscription price per copy £2.2.0 or $ (US) 6.00]
of the WHO'S WHO AMONG POLES in the British
Commonwealth of Nations, for which I enclose herewith

£ ..... 2.2.0 .....

$ .....

Signature ..... W. Lesisz .....

Name ..... Wanda .....

Block capitals, please

Address: ..... LESISZOWA .....
319, KINGSWAY, CHEADLE
Cheshire

Considering that your biographical notice ougth to be included in the WHO'S WHO AMONG POLES, we wish to emphasise that the subscription is not in any way connected with the inclusion of this notice. The invitation to subscription is only made in case you should wish to purchase a copy as there will be only one edition of the book and to facilite to you the acquisition of the book on better terms, as the price after publication will be higher.

23 OCT 1959

Free Editorial Entry

Please fill in the details requested below and post this form to-day.
The information is for editorial use only: no obligation is involved.

WHO'S WHO AMONG POLES
/ of Nationality & Origin/
in the British Commonwealth of Nations

Surname: LESISZ Names: TADEUSZ

Born /place & year of birth/: KOZIENICE /POLAND/ 10.2.1918.

Nationality: POLISH (BRITISH) from 1952

Educated at: ARMY CADET'S SCHOOL BAWICZ, NAVAL COLLEGE, SCHOOL OF ARCHITECTURE OXFORD TOWN & COUNTRY PLANNING MANCHESTER UNIVERSITY

Degrees & decorations: DIPL. ARCH. (OXFORD) WITH DISTINCTION, CROSS OF VALOUR & OTHER WAR MEDALS

Wife's Maiden Name & Nationality. GUTOWSKA - POLISH (BRITISH) 1958.

Children /place & year of Birth/: KRYSTYNA (EWA, JADWIGA)
MANCHESTER 1959

Profession: ARCHITECT (A.R.I.B.A.)

If specialist, please state branch.....

Outline of career /with dates of appointments/ NAVAL OFFICER 1939-1948 (RANK LT/CDR.) - MAJOR NAVAL OPERATIONS, ATLANTYK, NORTH AFRICA, INVASION OF EUROPE - SCHOOL OF ARCHITECTURE OXFORD 1948-1953 - LOCAL GOV. 1953-54 PRIVATE PRACTICE 1954-59 CHURCHES, PRIMARY, SECONDARY & TECHNICAL SCHOOLS, HOUSES, INDUSTRIAL BUILDINGS, COTTAGES.

Present position held: CHIEF ASSISTANT - MANCHESTER OFFICE

Principal works /scientific, literary, artistic - with date of publication/:
SILVER MEDAL R.I.B.A. 1953 (FOR MEASURED WORK) - RESPONSIBLE FOR DESIGN & EXECUTION SEVERAL SCHOOLS (6) - CHURCHES & MANY OTHER BUILDINGS.

Supplementary remarks: x/

Address & telephone: 319, KINGSWAY, CHEADLE, CHESHIRE
GATLEY 5332

x/ If your ancestors came from Poland long time ago please give names and dates

Date: 6th NOV. 1959. Signature: T. Lesisz

Please send this form to:

The Editor, WHO'S WHO AMONG POLES

95, BLACK LION LANE, LONDON, W.6, ENGLAND

Printed in Great Britain

Please fill in the details requested below and post this form to-day.
The information is for editorial use only: no obligation is involved.

WHO'S WHO AMONG POLES
/ of Nationality & Origin/

in the British Commonwealth of Nations

Surname: LESISZ Names: TADEUSZ

Born /place & year of birth/: KOZIENICE /POLAND/ 10.2.1918.

Nationality: POLISH (BRITISH) from 1952

Educated at: ARMY CADET'S SCHOOL RAWICZ, NAVAL COLLEGE, SCHOOL OF ARCHITECTURE OXFORD TOWN & COUNTRY PLANNING MANCHESTER UNIVERSITY

Degrees & decorations: DIPL. ARCH. (OXFORD) WITH DISTINCTION, CROSS OF VALOUR & OTHER WAR MEDALS

Wife's Maiden Name & Nationality. GUTOWSKA - POLISH (BRITISH) 1958.

Children /place & year of Birth/: KRYSTYNA (EWA, JADWIGA)
MANCHESTER 1959

Profession: ARCHITECT (A.R.I.B.A.)

If specialist, please state branch.....

Outline of career /with dates of appointments/ NAVAL OFFICER 1939-1948 (RANK LT/COR.) - MAJOR NAVAL OPERATIONS, ATLANTYK, NORTH AFRICA, INVASION OF EUROPE - SCHOOL OF ARCHITECTURE OXFORD 1948-1953 - LOCAL GOV. 1953-54 Private Practice 1954-59 CHURCHES, PRIMARY, SECONDARY & TECHNICAL SCHOOLS, HOUSES, INDUSTRIAL BUILDINGS, OFFICES.

Present position held: CHIEF ASSISTANT MANCHESTER OFFICE

Principal works /scientific, literary, artistic - with date of publication/:
SILVER MEDAL R.I.B.A. 1953 (FOR MEASURED WORK) RESPONSIBLE FOR DESIGN & EXECUTION SEVERAL SCHOOLS (6) - CHURCHES HALLS & MANY OTHER BUILDINGS.

Supplementary remarks: x/

Address & telephone: 319, KINGSWAY, CHEADLE, CHESHIRE
GATLEY 5332

x/ If your ancestors came from Poland long time ago please give names and dates

Date: 6th NOV. 1959. Signature: T. Lesisz

Please send this form to:

The Editor, WHO'S WHO AMONG POLES
95, BLACK LION LANE, LONDON, W.6, ENGLAND

Printed in Great Britain

Zmobilizował polski rzeźbiarz
w Manchesterze.

Kościół polskiego architekta

Helena Heinsdorf

Salezjanie w Bolton, poleciwszy polskiemu architektowi zaprojektowanie kaplicy dla swojego kolegium, wyrazili mu, po jej wybudowaniu, uznanie, wymieniając go imiennie jako autora. W skrupulatnie wydanym programie otwarcia tej kaplicy pod wezwaniem Marii, Pomocy Chrześcijan, czytamy, że architektowi T. Lesiszowi z firmy Greenhalgh and Williams, należy powinszować doskonałego projektu, jak również wielkiej cierpliwości, jaką okazał dla najrozmaitszych sugestii, dobrych i całkiem niemożliwych, które mu przedstawiono do rozważenia.

W ilustrowanym programie, na dobrym papierze, Tadeusz Lesisz, na zaproszenie Kolegium, napisał artykuł, wyjaśniający dlaczego wybrał taki właśnie plan kościoła i wskazujący na różne szczegóły, które mogłyby ujść uwadze ludzi mało spostrzegawczych, więc kolosalnej większości.

Szkoła potrzebuje 600 miejsc siedzących dla swoich chłopców i 60 miejsc na chórze, dużą ilość konfesjonałów oraz łatwe dojście do kaplicy z kilku punktów. Kaplica największa, dla kongregacji, winna była spełnić kilka zadań: mieć 50 miejsc siedzących, być odosobniona, a jednak łączyć się z resztą kościoła, mieć własny konfesjonał i maksymalną liczbę ołtarzy oraz dojście z domu kongregacyjnego. Kościół miał stać obok budowli w stylu wiktoriańskim i naprzeciw nowo wybudowanego współczesnego budynku szkolnego.

Wybierając styl neo-klasyczny dla kościoła Tadeusz Lesisz dobrze rozwiązał zadanie zharmonizowania go z budynkami istniejącymi.

Poświęcenie odbyło się w dzień wietrzny i dżdżysty, co w Lancashire nie należy do rzadkości. Tym bardziej uderzyła wchodzących do kościoła jego słoneczność, która przypomniała mi nagle, może irracjonalnie, Sienę.

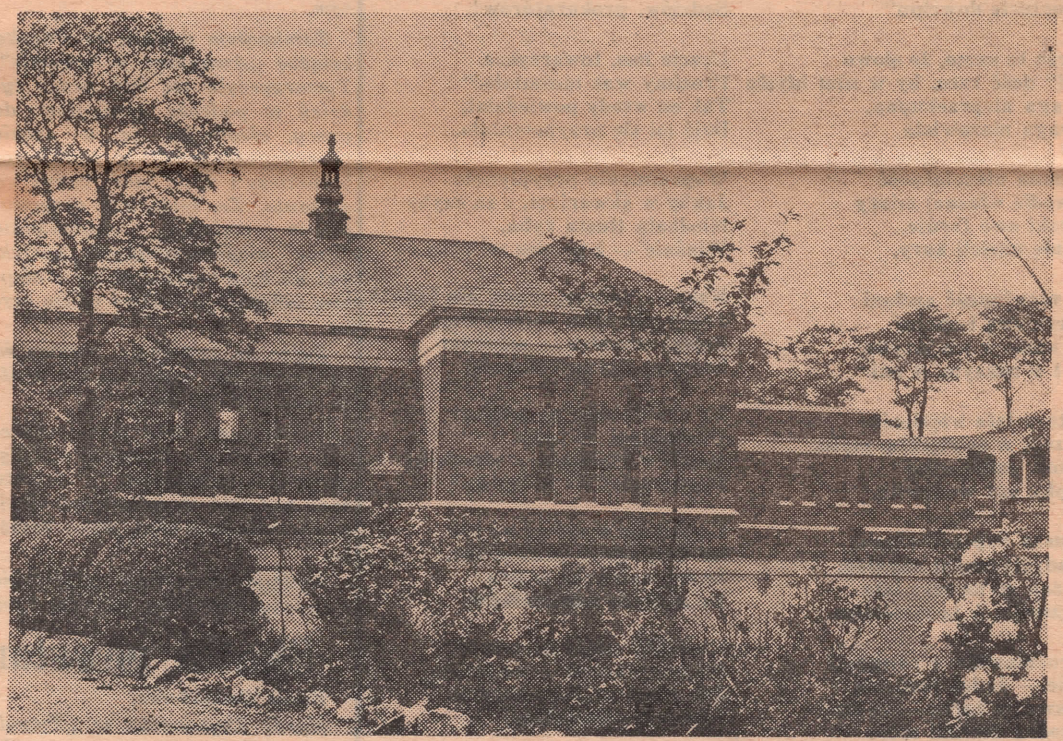
ją płaszczyzn ścian. Proste są również żyrandole.

Kolegium chciało, rzecz naturalna, uczcić założyciela kongregacji Salezjan św. Jana Bosco. Jemu poświęcona jest półkulista nisza naprzeciwko głównego ołtarza. Witraże w oknach tej niszy przedstawiają m.in. herby Salezjan i Thornleigh College.

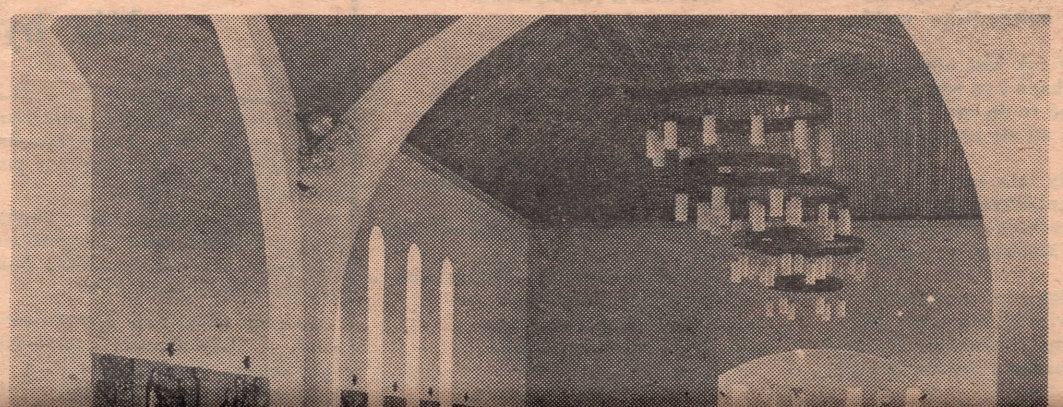
Lesisz ma wielkie zamiłowanie dla kutego żelaza i fachowo potrafi nim się posługiwać. Znalazłam lichtarze z kutego żelaza na ołtarzu głównym. W swojej prostocie i celowości są właściwszą ozdobą tego skromnego kościoła, niż płaskorzeźba w stylu Wedgewooda na frontowym łuku baldachimu.

Poświęcenia dokonał Tomasz Holland, biskup Salfordu i wielu było dostojników kościelnych w jego orszaku, kiedy kościół obchodził. A jednak obrzęd miał charakter swojski i przypominał podobne uroczystości w Polsce.

Podczas herbaty po poświęceniu nowej kaplicy miałam okazję porozmawiania z M. J. Gor-

Kościół Lesisza z polską wieżyczką

Kościół Lesisza z polską wieżyczką

pliwości, jaką okazał dla najrozmaitszych sugestii, dobrych i całkiem niemożliwych, które mu przedstawiono do rozważenia.

W ilustrowanym programie, na dobrym papierze, Tadeusz Lesisz, na zaproszenie Kolegium, napisał artykuł, wyjaśniający dlaczego wybrał taki właśnie plan kościoła i wskazujący na różne szczegóły, które mogłyby ujść uwadze ludzi mało spostrzegawczych, więc kolosalnej większości.

Szkoła potrzebuje 600 miejsc siedzących dla swoich chłopców w stylu wiktoriańskim i naprzeciw nowo wybudowanego współczesnego budynku szkolnego.

Wybierając styl neo-klasyczny dla kościoła Tadeusz Lesisz dobrze rozwiązał zadanie zharmonizowania go z budynkami istniejącymi.

Poświęcenie odbyło się w dzień wietrzny i dżdżysty, co w Lancashire nie należy do rzadkości. Tym bardziej uderzyła wchodzących do kościoła jego słoneczność, która przypomniała mi nagle, może irracjonalnie, Sienę.

za na ołtarzu głównym. W swojej prostocie i celowości są właściwszą ozdobą tego skromnego kościoła, niż płaskorzeźba w stylu Wedgewooda na frontowym łuku baldachimu.

Poświęcenia dokonał Tomasz Holland, biskup Salfordu i wielu było dostojników kościelnych w jego orszaku, kiedy kościół obchodził. A jednak obrzęd miał charakter swojski i przypominał podobne uroczystości w Polsce.

Podczas herbaty po poświęceniu nowej kaplicy miałam okazję porozmawiania z M. J. Gor-

Zdjęcia: Austin Lyons

W n ę t r z e

Sprawiła to zapewne prostota wnętrza, którego elementy zestawione są, na planie krzyża, bardzo przejrzyście, oraz biało tynkowane ściany.

Trzy ramiona krzyża tworzą nawę i dwie kaplice boczne, a ramię czwarte — kaplicę kolegialną. W transepcie, pod baldachimem o łukach romańskich, stoi ołtarz główny, jednakowo widoczny ze wszystkich miejsc. Tabernakulum, we wgłębieniu ściany między ołtarzem głównym i kaplicą kolegialną, jest również zewsząd widoczne.

Sklepienie kościoła, najciekawszy i najładniejszy szczegół dekoracji, wyłożone jest podłużnymi płytkami drzewa we wzór siatki pajęczej. Dokoła nawy biegnie fryz z płaskorzeźbą drogi krzyżowej, architektonicznie dobrze pomyślany — łagodzi surowość tynkowanych ścian — pod względem rzeźbiarskim mierny, ale dysonansu nie wnosi. Strzeliste wąskie okna w nawie dają dużo światła, a nie rozbija-

donem, rektorem kolegium. Dowiedziałam się, że na prośbę katolików bołtońskich londyńska kongregacja Salezjan założyła w 1925 r. Thornleigh College. Od 4 księży, 2 kleryków, 1 braciszka zakonnego i 46 uczniów kolegium rozrosło się w ciągu z górą 40 lat do 23 księży, 2 kleryków, 2 braciszków i 653 uczniów. Klasa VI, maturzystów, liczy 130 chłopców i co roku około 20 chłopców idzie z kolegium na uniwersytet.

Kongregacja Salezjan (założona przez św. Jana Bosco w 1859 r. w Turynie) liczy w świecie 20.000 członków. Do Anglii Salezjanie przybyli w 1887 r. i obecnie posiadają 9 szkół. Rektor przypomniał mi, że kardynał August Hlond był Salezjaninem.

Wychodząc z kolegium jeszcze raz przyjrzałam się kaplicy Tadeusza Lesisza, i spostrzegłam, że zdobi ją wieżyczka typowo polska. Wydała mi się ona symbolem udziału Polaków w życiu Anglii.

pa 25.7.62 ✓

ENTRY	CORRECTIONS
LESISZ, Tadeusz, C.V.,Dipl.Arch./Oxford/53/; A.R.I.B.A., A.M.T.P.I.; Architect, Chief Asst., Manchester Office. During World War II Lt-Cmdr P.N.; Major Naval Operations, Atlantic,N.Africa,Invasion of Europe /39-46/; Architect Local Govt,/53-54/; Private Practice/54-59/; Silver Medal R.I.B.A /53/, responsible for design & execution several schools, churches & other bldgs.; b. Kozienice 1918; left Poland 1939; arrived in U.K. 1939, became Brit. subject 1952; m. 1956 Polish b. [redacted] PUŁTUSK 1925 Gutowska; d. Krystyna-Eva /Manch. 59/ Add.: 319 Kingsway, Cheadle, Cheshire, tel. Gatley 5332, Engl.	..? WANDA IRENA imię
V Barbara Danuta Wanda (61. Cheadle)	pols zob a
	Subs. 230

Editorial queries :

After revision kindly return this entry to the following address :

The Editor, WHO'S WHO AMONG POLES

WHO'S WHO AMONG POLES

(of nationality or origin)

IN THE BRITISH COMMONWEALTH OF NATIONS

95, BLACK LION LANE, LONDON, W.6, ENGLAND

tel. RIV 5616

30.9.60.

Dear Sir/Madam/,

We should be most grateful if you would kindly revise or approve your biographical notice, and send it back to us by return post so that it may appear in Who's Who Among Poles, which will be published in early 1960.

No obligation is involved in so doing, and no charge is made for an entry which appears in Who's Who Among Poles.

Thanking you in anticipation,

Yours faithfully

The Editor of

Who's Who Among Poles

/Bohdan O.Jezewski,V.M.,M.P.U.J./

319, KINGSWAY,
CHEADLE
CHESHIRE.
15-go Stycznia 62.

Who's Who Among Poles.
95, Black Lion Lane
London W.6.

W związku z odpowiedzią w Dzienniku Polskim z dnia 12-go stycznia 1962 uprzejmie proszę o dodanie w mojej kwestjonarjuszu wzmianki o urodzeniu tj drugiej Corki:

BARBARA, DANUTA, WANDA
w dniu 20 kwietnia 1961 r.

Z poważaniem

Tadeusz Konarz

T.Lesisz,A.R.I.B.A.
319,Kingsway
Cheadle
Cheshire

30-go października 1962

Szanowny Panie,

W odpowiedzi na list z dnia 24go b.m. proszę uprzejmie o umieszczenie dodatkowo następujących zmian:

Szkołę Architektury ukończyłem("Diploma with Distinction") oraz w 1962 r. zostałem partnerem Firmy Greenhalgh & Williams - (Bolton,Manchester,London) w której pracowałem w ciągu ostatnich 7-miu lat.

Łączę wyrazy poważania

T. Lesisz